

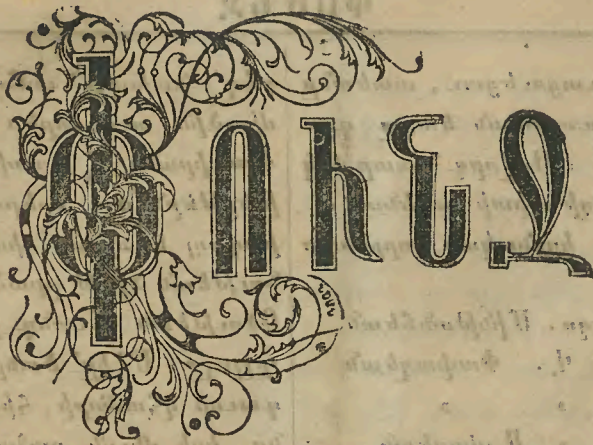
Փոստը 20ՐԵՔԵԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ օրերը կը հրատարակուի :

Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մեծիտ կանխիկ վճարելի , թէ մայրաքաղաքիս և իւր արտարձանաց և թէ դուստայ համար :

Ղեկ և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուին :

Տեղական և գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :

Հատը մէկ դրէ է , և կը գտնուի մասնաւորապէս Պահճէ գաւու-Սուճի Պողոս աղայի խանութը :

Ծանուցման տողը 3 դրէ է մէկ անգամի համար : Աւելի ամսան կըլայ աւելի անգամանքով համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է զիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան և Պօլիս Պալոյ բաղար Կաթիլէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE
H. S. Aladjadjian
Directeur du Journal Arménien
Pounche. — 16 Naffé Han, Balouk -
Pazar Constantinople.

ԹԻԻ 1720

ՇԱՐԱԹ

1882 ՆՈՅՆԻՄԵՐ 6

ԱԶԳԱՅԻՆ

7-8000 ՂՐՈՒՇ

Գէթաճիոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ սրբազան տեղւոյն աղգային անտուկին դրամական տարադրման անձկութիւնն ու պարտապան վիճակն հաղորդելով Պատրիարքական Գեր. Փոլսանորդ Հօր խնդրել է յայտնել որոյ անկ է , և օգնել 7-8 հազար զրուշի նպատակ մը փութացնելով : Նորին Գերապատուութիւնն միանգամայն սովորեց կեդրոնական պատուարժան Յանձնաժողովէն օգնութիւն հայցելու , ծանուցանելով թէ վերջին 3-4 տարուան սովորն երեսնէն ժողովուրդն աղքատացած թշուառացած է և իբր 200 ընտանիք հայակարօտ վիճակի մէջ կտառապին այժմ ևս : Յայտնելով թէ սովորեց Յանձնաժողովն կրարեհաճի լսել Գէթաճիոյ Գեր. Առաջնորդին աղաչանաց , և օգնութիւն հասուցանել տառապելոց : Սակայն Պատրիարքական Փոլսանորդ Հօր գծաւորին է կատարել Նորին Գերապատուութեան խնդիրն , վասն զի կեդրոնական անտուկին վիճակն այժմ ևս անգործ քան զչափն նեղ ըլլալով չկրնար նպատակ հանել անտի : Կմայ ձեռնհաս աղգայնոց գիմել և այս դիւրին չէ , որովհետեւ աղաքէն կան մեր Ազգին մէջ ալ Զարիֆիներ , Զաֆիրօրուճներ , և այլն , բայց դրժբաղդաբար նոցա յօժարութիւնն ու ոգին և նոցա վեհութիւնն ու մեծանշանութիւնը չունին : Կյիւնեցունեմք Պատրիարքական Գեր. Փոլսանորդին՝ անգամ մը Կիւմէեան մեծ . Յովհաննէս էֆէնտիին դիմել . ուղղելիք նպատակ մեծ բան չէ . 7-8000 զրուշի նըպատուել , կամ՝ դոնէ փոխ տալ անգործ ժամանակի մէջ ստանալու պայմանաւ : Կիւմէեան էֆէնտիին կ'յուսուցուի այս ջնդրը , վասն զի աղգին վիճակին վրայ միջոցներով կ'լսուի , աղգասիրութեան վրայ կ'ծառէ հանապաղ . ի հարկէ զիտէ Նորին մեծապատուութիւնը թէ միայն խօսելով ճառելով փիլիսոփայելով չեն հոգայուիր Ազգին պէտքերն ու կարօտութիւններն , այլ պէտք

է արդեամբք ալ օգնել , այլ անհրաժեշտ է աղգասիրութեան ու աղքատասիրութեան գործ ու օրինակ ալ ընծայել անձամբ , և ապա արձակ համարձակ ուրիշներէն ալ Գէթաճիոյ աղգասիրութիւն պահանջել . հարկու գիտէ Կիւմէեան էֆէնտի թէ մէկ օրինակ մը , մէկ գործ մը հազարաւոր խօսքերէ ճառերէ աւելի աղգեցութիւն կ'ունենան :

Ահա այս յայտերով կառավարկեմք Պատրիարքական Գեր. Փոլսանորդ Հօր , որ դիմէ առ մեծ Կիւմէեան էֆէնտի . 7-8000 զրուշի նպատակ , կամ փոխ խնդրէ Գէթաճիոյ վիճակին համար , ծանուցանելով թէ՛ տեղւոյն աղգային դպրոցին նիւթական խանդարած վատթարացած է , և թէ՛ անտուկին իբրեւ 6000 զրուշի վարժապետաց ամսականաց վճարելի պարտքի մը հետ իբր 5000 զրուշի ալ կալուածական արոց գումար մը պարտ ունի , և դըպրոցն առ դուրս փակման ու կործանման հասած կայ . թէ՛ վերջին ներդրութեան քանի մը տարիներու մէջ գրեթէ դադարած են դպրոցին համար անհատական դատերէ առնուած նուէրներն . թէ՛ եկեղեցւոյ կալուածներն , յորոց կ'ըստմար դպրոցին հասոյթն , գրեթէ աղտուրդին եղած են . թէ՛ գերեզմանատան կից տարեկան 1500 զրուշի չափ եկամուտ բերող պարտեղին երկամսայ վարձն անվրձար մնացած է , նախընթաց 3-4 տարիներու բերքն յաջորդաբար մարախներէ բնակինջ ըլլալուն և վարձակալն իւր պարտքն վճարելու անկարող դառնելուն համար . թէ՛ եկեղեցւոյ խանութներէն , որոց բովանդակ վարձքը տարեկան 5000 զրուշի չափ հասոյթ կրերէ , շատը գողուած և մնացեալներու վարձագրին ալ կ'իտով չափ զեղչուած է , վարձակալաց՝ առ ի չգոյէ գործոյ և առուտուրի՝ դատարկութեան մատնուած և աղքատացած ըլլալուն պատճառաւ . թէ՛ յիշեալ կալուածոց տարեկան վարձուց հետզհետէ զեղչուելուն հակառակ , 850ի մօտ եղող կալուածական տուրքն կրկնապատուած է ըստ տրամադրութեան կայսե-

րական հրամանագրոյն . թէ՛ Գէթաճիոյ թաղական խորհուրդն և ժողովրդեան գործող մասն ի խորհուրդ գումարուեր , և երկար խորհուրդեցի են , բայց չըկրնալով փրկութեան ելք մը հայթայթել՝ վերջապէս ստիպուեր են դիմել օգնութեան Պօլսոյ , և թէ ծանուցուած է որ 7-8000 զրուշի արտաքոյ կարգինը պատուով մը կարող է կործանման հողադրել տեղւոյն աղգային կրթութեան յարկը , և հասանիլ յօգնութիւն Հայ մանկուսին :

Այս , կ'յուսամք , թէ մեծ Կիւմէեան էֆէնտի երբ լսէ այս ամեն ծանօթութիւններն և օգնութեան համար ուղուած գումարին փոքրկութիւնը , կ'իտովայ աղգասիրութեան ու աղքատասիրութեան գործնական օրինակ մը տալ , և ապացուցանել թէ ինքը աղքատասիրութեան ու աղգասիրութեան վրայ միայն խօսիլ ճառել փիլիսոփայել չախորժիր , և թէ՛ ինքն չէ՛ և չէ այն մարդոց կարգէն , որ զայս խըրատեն բռնալ ծանր բեռներ , և ինքեանք ծաղիւ մտտին իսկ չեն հպիր : Կիւմէեանք Պատրիարքական Գեր. Փոլսանորդէն , չըլլայ թէ այս մասին ո'րեւէ զանցառութիւն կամ երկուանք ունենայ : Անձկնեօք կապուեմք արդեանց , որպէս զի ի լուր աղգին և յօրինակ այլոց հոչակեմք Կիւմէեան էֆէնտիին՝ աղգասիրական այս ԳՈՐԾՆ :

Ամասիոյ Գաղաքական Ժողովոյ կողմանէ առ մեզ իբր առ երեսփոխան Ամասիոյ սեպտ . 30 թուով գրուած նամակ մը՝ որ տակաւին քանի մը օր յաւաք (նոյ . 3) մեր ձեռքն անցաւ , կը ծանուցանէ թէ ինքն ժողովն , ժողովուրդն և բոլոր վիճակայինք անհամբեր կապուեն Ամասիոյնորքնոր Առաջնորդ Խօլտամեան Գեր. Տ. Պօղոս Ծ. վարդապետի գալուտեան , և կ'ինքրէ յորդորել զնորին գերապատուութիւնը՝ որ ընդ փոյթ ուղեւորի ի պաշտօնատեղի իւր և հովուէ անկնամ հօտն : Յիշեալ Գաղաքական Ժողովն ապա կ'յաւելու , թէ բոլոր ժողովուրդն ուրախ ե-

ղած է Նորին Գերապատուութեան ընտրութեան վրայ , իսկ Կրօնական ու Գաղաքական Ժողովոց համար կատարուած ընտրութիւնը ու գործողութիւնը ապօրինաւոր կ'համարուին ու չեն ընդունուիր , և կոպտեն Գեր. Առաջնորդին դալստեան ու արժանաւոր տնօրինութեան : Առ Գեր. Խօլտամեան յորդոր կարգաւ պէտք չեմք տեսներ , վասն զի արդէն ընդունած է Ամասիոյ առաջնորդական պաշտօնը և կոպտէ պաշտօնական գըրութեանց , և որովհետեւ այժմ Ժրմ Կեդրոնական վարչութիւնը կազմուած և սկսած է գործել , կ'յուսամք թէ նախ քան զամենայն կաշխատի առաջնորդական խնդիրներն կարգադրել , և Բ. Դրնէն ստանալ պէտք եղած հրամանագրերն կամ հրովարտականերն , Հետեւաբար , Գեր. Խօլտամեան ալ կրնայ առ առաւել ըն երկու շաբաթէն մեկնիլ մայրաքաղաքն :

— Գաղաքական Ժողովն չորեքշաբթի օրը իւր դիւանը կազմեց : Մագուստեան Սիմոն պէյ՝ Ա. տոննապետ , Հալաճեան Բարոնել էֆէնտի՝ Բ. տոննապետ , Թորոսեան Յովհաննէս էֆէնտի՝ Ա. տոննապետ , տորթոր Այվաղեան էֆէնտի՝ Բ. տոննապետ , զնորին բարձր Սրբազնութիւնը և խօստացաւ օժանդակել և որովհետեւ պարտուց բարձման յանձնաժողովն ալ ներկայացած էր՝ ժողովն նորա հետ խորհուրդեցեալ և մինչև ցարգ կատարուած գործողութեանց վրայ տեղեկութիւն ուղեց : Ապա Պէյօղլուի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ կալուածներէն Ալքազարի խնդրոյն անցնելով՝ որոշեց հրաւեր կարգաւ կալուածոց հրաժարեալ Հոգաբարձութեան : Նոյն օրը միանգամայն Պատրիար-

քական Գեր. Փոխանորդ Հօր
յանձնեց՝ Բ. Դրնէն հրամանա-
գիր խնդրել տեղապահի ընտ-
րութեան համար, եւ փափաքե-
լով որ արդէն գիշտած բազ-
միւ խնդիրներն անյայտադ տը-
նօրինուին՝ նախաքննութեան եւ
տեղեկագրութեան համար իւր
մէջէն մասնախումբ մը կարգեց
որոյ անդամք են Հալաճեան
Բարսեղ, Պապօյեան Պապի եւ
Դրրճճեան Գէորգ էֆէնտիներն։
Այս մասնախումբն երէկ առա-
ջին նիստն ըրաւ Ղալաթիոյ խոր-
հրդարանը։ Կնադրեմք, որ նոր-
ընտիր Բաղաքական Ժողովն ի
սկզբան պաշտօնավարութեան
ցըցուցած այս փութաշնորհութեան
մէջ յարատեւէ ուղղութեամբ,
արգարտութեամբ, անկողմ-
նակալութեամբ, եւ միայն ազ-
գին օգուտն ու շահը կէտ նը-
պատակի ունենալով։

Բաղաքական Ժողովն նաեւ եւ-
րեքական անգամէ՝ բաղկացեալ
տեղւոյ խորհուրդներ ու հոգա-
բարձութիւններ ընտրել որոշած,
եւ իւր գլխաւին յանձնած է ընտ-
րելեաց յանկ մը ներկայացոնել
անաշխիւ չորեքշաբթի առաւր
նստին։ Անդրոնական անտուկին
արդի վիճակին քննութիւնն ու
տեղեկագրութիւնը՝ Բիւրքճի-
խանեան Կարապետ էֆէնտիի,
իսկ դատական խնդրոց արդի
վիճակին քննութիւնն՝ Սթիմա-
րաճեան Գէորգ էֆէնտիի յանձ-
նուած է։

Ազգային Ժողովն հինգշաբ-
թի առաւր նստին մէջ վերջապէս
յաջողեցաւ ընտրել կրօնական
Ժողովն ալ, Համագումար Ժո-
ղովոյ ծանուցեալ յանկին վրայ
դարձեալ բաւական ջերմ ու աղ-
մըկալից վիճաբանութենէ՝ յետոյ։
Սոյն նստին մէջ վաւերացաւ եւ
կեղեցական երեք երեսփոխա-
նաց երկուքին ընտրութիւնը, իսկ
երրորդին՝ պարտիզալիցի Վահան
վարդապետի ընտրութեան վա-
ւերացումն յետաձգեցաւ երես-
փոխանաց բաղմաց դիտողու-
թեանց վրայ, որովք ամբաստան-
եալ կհամարուէր յիշեալ վար-
դապետը, եւ մայր գլխաւին յանձ-
նուեցաւ վարչութիւնէն տեղեկա-
գիր ստանալ նորա վրայ եղած
ամբաստանութեանց համար։ Ժո-
ղովն նոյն օրը որոշեց՝ այս ձմեռ
իւր նիստերն Ղալաթիա ընել ուր-
բաթ օրեր ժամը 7ին։ Յիշատա-
կութեան արժանի է իբր 30 ե-
րեսփոխանաց կողմանէ ուղղեալ
գիր մը, որով մայր գլխաւն կամ
բառասանն իբրեւ սպորթիսի վար-
ուած, եւ քննութիւն կպահան-
ջեն, յայտարարելով թէ պիտի
հրաժարին եթէ պահանջուած
քննութիւնը չկատարուի։ Այս

գիրը չկարդացուեցաւ, ատենը
բացուելէն բաւական ետքը դա-
լուն համար։ Յաջորդ նիստը մէկ
ամիսէն տեղի պիտի ունենայ։

Աւասիկ, կրօնական նորընտիր
Ժողովն։
Դրիդոր Եպս. Մինթանճեան
Յովհաննէս Վ. Փափաղեան
Յակոբ » »
Յովսէփ » Ալվաղեան
Յովհաննէս Բ. Հինքեարպ.
Արիստակէս » Գալֆայեան
Խաչատուր » Տ. Գաբրիէլեան
Դրիդոր » Արամեան
Մարուքէ » Դարակէօմբիկի
Մինաս » Պէղաղեան
Միքայէլ » Վարժապետեան
Թադէոս » Սիմոնեան
Յովհաննէս » Շահապեան
Արիստակէս » Զիլմէճեան

Այս Ժողովոյն ընտրութիւնն
ալ այսօր Բ. Դրան կհաղորդուի
ի վաւերացումն։ Շատ հաւանա-
կան է, որ առաջիկայ երկուշաբ-
թի դայ վաւերացման դիրն, ինչ-
պէս նաեւ տեղապահի ընտրու-
թեան հրամանագիրն։

Պէյօղլուի Ալբաղարէն վո-
ղոցի առնուելիք մասին համար
ասկէց յառաջ թաղապետու-
թեան կողմանէ գնահատեալ
2500 լիւրայէն՝ զոր Պատրիարքա-
րանը անբաւական գտած եւ աւել-
ցունել խնդրած է, ընդհակառակն
400 լիւրա ալ զեղուեր է ճար-
տարապետաց երկրորդ տեղե-
կագրոյն վրայ։ Այսու ամենայ-
նիւ կյուսացուի որ Պատրիար-
քարանի խնդիրն ուշադրութեան
առնուելով՝ պարտուպատշաճը
կանօրինուի Բ. Դրնէն։

Բեդերսպուրկէն գրեր են
առ Մեղու Հայաստանի լրագի-
րէն Տիգրեաց, թէ մեծապատիւ
Աղա Սանատրեանց 2000 ռուպլի
նուիրեր է Ս. Երուսաղիմայ Աթո-
ռոյ պարտուց բարձման հա-
մար։ Ահաւասիկ մեր Հայ Զա-
րիֆին, եւ ինչպէս իրաւամբ ը-
սած էինք՝ քան զնոյն Զարիֆին
մեծն՝ այս դործին մէջ ալ իւր
առատաձեռնութեան ապացոյցն
կուտայ, եւ օրինակ կհանդիսա-
նայ այլոց։ Տեսնեմք, թէ պար-
տուց բարձման յանձնաժողովոյ
ատենապետ Կիւմէիան էֆէնտի
ինչ պիտի նուիրէ. տեսնենք,
ինչ պիտի նուիրեն մեր Հայ մե-
ծատունք, երբ Երուսաղիմայ Ս.
Պատրիարք մը, յետ այսչափ յոր-
դորանաց ճառերու, յետ այս-
չափ ծանօթութեանց ու բացառ-
ութեանց, անձամբ դիմէ ի-
րենց։ Կեցցէ՛ Աղա Սանատրե-
անց։

Ամենայն Հայոց Վեհափառ
Հայրապետին հիւանդութիւնը
գարմանելու համար, Տիգրիսի
հոգակաւոր վիրաբոյժներէն Կոլ-

րէգ՝ նախորդ ամսոյ 15ին Էջ-
միածին ուղեւորեր է յատուկ
հրաւիրանօք։ Ռուսիոյ ազգային
թերթերն այս օրերս դարձեալ
խնդրոյ եւ մինչեւ իսկ վիճաբա-
նութեան նիւթ ըրած են Նորին
Օծութեան հիւանդ ըլլալը կամ
չըլլալը։ Մէկը՝ ծանր ու վտան-
գաւոր կհամարի հիւանդութիւ-
նը, իսկ միւսն քաջառողջ կհըռ-
չակէ զՎեհափառ Հայրապետն։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Արեւելեան-Րումէլիի նահան-
գապետ Ալէքս. փաշայի եւ Ռու-
սական հիւպատոսին մէջ ժամա-
նակէ միմեք տիրած գծաու-
թիւնն ու անհամաձայնութիւնը
վերջացած է. վտան դի Զարն
հիւպատոսին հրամայեր է հաշ-
տուիլ, եւ նա յայց ելնելով առ
նահանգապետն ապահովութիւն
տուեր է թէ պիտի աշխատի այ-
սուհետեւ իրաւախոհութեամբ եւ
համաձայնութեամբ ընթանալ բո-
բաղձանաց կառավարութեանն։

Մէքլէմպուրկի դուքսն,
Գերմանիոյ կայսեր քեռորդին
հինգշաբթի մայրաքաղաքս ե-
կած եւ անգղիական օթեւանն ի-
ջած ըլլալով, երէկ Օգոստոս-
վառ Սուլթանն Ահմէտ պէյ թիկ-
նադահն զրկեց սպասարկելու
համար, ինչպէս նաեւ կառք ու
շողենաւ յատկացոյց։

Նախարարաց Ժողովն չորեք-
շաբթի Տէրվիշ փաշան կօչելով՝
յեղիպոսս վարած պաշտօնին
վրայ ինչ ինչ բացատրութիւններ
տուեր է։

Կայծակ իջնելով Երուսաղի
բերդին վրայ՝ փլուցեր է։ Սա-
կայն մարդոյ կորուստ չկայ։

Պէնկաղիէն անցեալներն ընդ-
հակառակեամբ մայրաքաղաքս
բերուած Շէյխ Թէրպիլ՝ արձակ-
ուեր է իբրեւ անպարտ։

Պէրլինէն կգրեն, թէ Անդ-
ղիոյ կառավարութիւնը մեծ տէ-
րութեանց առաջարկեր է զեղչել
Արեւելեան-Րումէլիի տուրքը։

Շէյխ Ուպէյ յատուկա՛հ Մու-
սուլի մէջ տեղաւորուելէն յե-
տոյ, մայրաքաղաքէս յատկա-
պէս քովը զրկուած Բեամիլ պէյ
պիտի դառնայ Պօլիս՝ շէյխին
կրասեր որդին հետն առած։

Ալիքիկեան-Տրիպօլիս գտնը-
ուող թունուոյի գաղթականք,
գաղիական հիպատոսին դրդմամբ
դառնալ որոշեր են։

Անդղիոյ զինուորական դոր-
ծոց նախարարն՝ խորհրդարանին
մէջ հարցման մը պատասխանե-
լով ըսեր է թէ անգղիական զօրաց
յեղիպոսս մնալու ժամանակն
որոշել՝ Պ. Կլաւտիլի եւ իւր
խորհրդակցութեան անկ է։

Հիճաղի մէջ նախորդ ամ-

սոյ վերջին օրը միայն մէկ հոգի
մեռեր է քօլէրայէն։ Հետեա-
բար կյուսացուի, թէ մինչեւ
ցայսօր բոլորովին անհետ եղած
է հիւանդութիւնը։

Արապիի եւ իւր արքանե-
կաց հարցաքննութիւնը կշարու-
նակուի։ Սէլըման Տալիտ անուն
մէկը հարցաքննութեան ժամանակ
յայտարարեր է, թէ Արապի ի
պաշտօնէ հրամայած է իրեն հըր-
դեհել զՊղըքսանդրիա եւ սպան-
նել զԽալիֆ։

Քուրքիա գաղթաղ եւ դեռ
անպատաստարան մնացողներն տե-
ղաւորելու պաշտօն տրուած է
Պէնկաղիի նախորդ կուսակալ Ա-
լի Բէմալի փաշայի։

Բ. Դրան գլխաւորութեան Յու-
նիս ամառանք տրուեցաւ առջի
օրը։

Իսաւրական Վիրգինիա ա-
նուն գտնաբարձ նաւն՝ Սե ծովէն
Վոսթոր մտած առեւել ընկղմեր
է, բայց նաւաստիք ազատեր
են։

Մայրաքաղաքիս անդղիա-
կան դեպքան լորտ Տըֆրին ինչ-
պէս յիշեքսանդրիա նոյնպէս եւ
ի Գահիրէ հանդիսիւ ընդունուեր
եւ թնդանօթներ արձակուեր են,
Գահիրէ հասած օրը, խալիֆն
ներկայացուցիչ Զիւլֆիկար փա-
շա, գլխաւոր նախարար Շէրիֆ
փաշա, անգղիական հիւպատո-
սն հանդերձ պարագայիւք,
անգղիական զօրաց հրամանա-
տարն եւ նորա թիկնապահք, եւ
երեւելի անգղիացիք ընդ ա-
ռաջ ելեր են երկաթուղոյն
կայարանը։ Անդ քիչ մը հան-
գետ առելէ յետոյ, խալիֆն
զրկուած կառօք իրեն յատկաց-
եալ պալատը գտցեր եւ սպա
խալիֆն տեսութեան ելեր է։
Քանի մը վայրկեան ետքն ալ
խալիֆն փոխադարձ տեսութեան
դացեր է առ դեսպանն։

Անգղիոյ կողմանէ եգիպտոս
զրկուած 29,092 զօրոց ու սպայից
մէջէն, Իսմայիլիյէ ելնելէն մին-
չեւ Հոկտ. 25, 462 հոգի վերա-
ւորուեր եւ 7,030 հոգի հիւան-
դացեր են։ Գահիրէի հիւան-
դանոցին մէջ դեռ 832 հիւանդ-
կայ։

Բեդերսպուրկի ոստիկանու-
թեան պաշտօնէութիւնը Զուլ-
ցերիոյ եւ Գաղիոյ մէջ գտնուած
ոչնչականաց գործոց մեծ ուշա-
դրութեամբ կհսկէ. ամեն օր
այնչափ ընդարձակ հեռադիւ-
ներ կընդունուի, որ չորս պաշ-
տօնեայ անդադար նոցա ծածկա-
գիրներն լուծելով կգրադին։
Անցեալ շաբթու Բեդերսպուրկի
մէջ կայսերական պալատին հը-
րապարակին պատին վրայ յե-

դատարանական յայտարարութիւն մը փակցուած գտնուեալ է առաջուրուն և խուռն բաղնու թիւն մը անդ ժողովուրդով կարգացեր են զայն, առանց սակայն ժողովրդէն մէկը զայն պատուել համարձակելու, մինչև որ գնդապետ մը մէկ քանի ոստիկան կոչելով անդր, յայտարարութիւնը, որ ձեռագիր է եղեր, փրցուցեր և անոնց յանձնել է:

— Գերմանական լրագիր մը ճշմարտութեան վստահութեամբ լուր կուտայ որ Պուլլաքիոյ իշխանը, գրեթէ մահնալով թուրքիոյ հարկատու կառավարութիւն մը ըլլալն, դէպ անկասկած թիւն քայլ մ'առած է և այնպիսի կրտսունք մը գործադրած զոր միմիայն անկախ վեհապետաց վերապահեալ է: Իշխանը «Ս. Աղեքսանդր» անուն շքանշան մը պատրաստել տուած է որ շատ նմանութիւն ունի «Ս. Վերսալի»-նէվսքի» շքանշանին: Նա ալ ատոր պէս կարմիր ժապաւենով ճերմակ խաչէ մը կը բաղկանայ: Խաչին մէջ տեղը հին պաւերէն գրեթով Ս. Աղեքսանդրի անունը փորագրուած է և հակառակ կողմն ալ Աղեքսանդր Բ. Գ. գրուած է Սլաւոնական, հանգերձ 19 փետրվար 1878 թուականաւ: Յիշեալ լրագիրն մասնաւոր նշանակութեան արժանի կհամարի այս թուականը որ Ման-Սթեֆանիոյ դաշնագրոյն կնքման օրն է: Նշանակութեան արժանի կհամարուի նաև այս նոր շքանշանին տուածին բաշխումն որ երեք անձերու եղած է իշխանին կողմանէ: Այն է տալլինը Ռուսիոյ Կայսեր, երկրորդը Պուլլաքիոյ Եկեղեցին և երրորդը Սերպիոյ Միլան արքային:

— Ռուսիոյ ամեն կողմերէն ապրուստի գծուարութեան համար լուծած տրտուածներուն նըկատմամբ Կոստանտնուպոլսու տեղեկութիւններն կուտայ, զոր իւր գաւառական մէկ թղթակցէն ընդունած է: «Երկաթուղեաց և շոգենաւոց հաստատութիւնը գրեթէ ամեն բանի գինը սուղացուցին: հաղիւ կգտնուի այսօր տեղ մը ուր կարենայ մարդ առ փան կերպով ապրիլ: Երեք սենեկէ բաղկացեալ փոքր տուն մը առ նուազն 240-300 ուսլլի տարեկան վարձք ունի: Կապ մը փայտն 6-9 ուսլլի և մէկ ֆունտ միւսն 12 ուսլլի կծախուի, և շատ տեղեր 45 ուսլլիէն աւելի տալ հարկ կըլլայ: Մէկ ֆունտ հացի գինն է 3 գալիկ: մէկ ֆունտ հաճարի աղւրի գինն ալ մէկ ուսլլի: Այսօրինակ սղու թեան պատճառաւ (60)-8 հարկուր ուսլլի թոշակ ունեցող մէկը, որպէս են գրեթէ շատ պաշտօնականք, առանձինն և ոչ թէ ամուսնացեալ ապրելու համար վերջին աստիճանի գծուարութիւն կզգան, որով ամեն ոք կտախալ: Երեք ինքնաշարժ, ամենապարզ սընուեղով անկել, խոնաւ և ցուրտ տեղեր բնակիլ, ամենապարզ սընուեղով լինի իւր խնայողութեամբն պարկեշտ հազուատ մ'ունենալ: Իրաց այս վիճակին մէջ բնական է որ ամեն պաշտօնականք, ուրիշ լաւագոյն գործ մը գտնել կաշխատի: Երեք ինքնաշարժ, ամենապարզ սընուեղով անկել, խոնաւ և ցուրտ տեղեր բնակիլ, ամենապարզ սընուեղով լինի իւր խնայողութեամբն պարկեշտ հազուատ մ'ունենալ:

— Գերմանական լրագիր մը ճշմարտութեան վստահութեամբ լուր կուտայ որ Պուլլաքիոյ իշխանը, գրեթէ մահնալով թուրքիոյ հարկատու կառավարութիւն մը ըլլալն, դէպ անկասկած թիւն քայլ մ'առած է և այնպիսի կրտսունք մը գործադրած զոր միմիայն անկախ վեհապետաց վերապահեալ է: Իշխանը «Ս. Աղեքսանդր» անուն շքանշան մը պատրաստել տուած է որ շատ նմանութիւն ունի «Ս. Վերսալի»-նէվսքի» շքանշանին: Նա ալ ատոր պէս կարմիր ժապաւենով ճերմակ խաչէ մը կը բաղկանայ: Խաչին մէջ տեղը հին պաւերէն գրեթով Ս. Աղեքսանդրի անունը փորագրուած է և հակառակ կողմն ալ Աղեքսանդր Բ. Գ. գրուած է Սլաւոնական, հանգերձ 19 փետրվար 1878 թուականաւ: Յիշեալ լրագիրն մասնաւոր նշանակութեան արժանի կհամարի այս թուականը որ Ման-Սթեֆանիոյ դաշնագրոյն կնքման օրն է: Նշանակութեան արժանի կհամարուի նաև այս նոր շքանշանին տուածին բաշխումն որ երեք անձերու եղած է իշխանին կողմանէ: Այն է տալլինը Ռուսիոյ Կայսեր, երկրորդը Պուլլաքիոյ Եկեղեցին և երրորդը Սերպիոյ Միլան արքային:

— Յունաստանի կառավարութեան 1883ի ելեմուսցոյցը խորհրդարանին ներկայացուել է: Տարեկան մուտքն է 75 միլիոն տրախմի: 9 միլիոն տրախմի բացը քանի մը արոց յաւելմամբ փակել առաջարկուած է:

— Չուլուստանի նախորդ թագաւոր Սեթեվայօ՝ Բարեյուսոյ գլուխը դարձած ատենը հետ տարեր է ընծայներ: արծաթ գուլան մը՝ զոր կալէսի իշխանը նուիրել է: Քիչմիրի շաւեր, ծանրը հանգերձեղէնք կնքն համար, զոր անգղիացի տիկնայք ունանք ընծայել են: արծաթ բաժակ մը և Անգղիոյ թագուհւոյն լուսանկար պատկերն՝ զոր նոյն ինքն նորին վեհափառութիւնը տուել է:

— Հռչակաւոր Կարիպալոսի զօրավարի կտակագիրն բացուել է այս օրերս, որ հինգ տեղէն կընթուած և վրան Անգղիոյն ընդունաւ «բարիք ըլլէ չորեաց փոխարէն» գրուած է եղեր: Կըտակագրին թուականն է 1881 Յուլիոս 12: Բաց ի կալուածողըն վերաբերեալ յօդուածներէ, 12րդ յօդուած մ'ունի, որ է «Պէտք է այլեւ մարմինս Գարբէրա կղզոյն փայտափն, երկաթ գաւազանաւ նշանակած փայրիս մէջ, ժողովել ածիւնացեալ ոսկերքս, և սափորի մը մէջ դնելով թաղել որդւոցս դամբարանին մէջ Արափա ծառին տակ: մարմինս ի կենդանութեանս հազած կարմիր շաւրկով ծածկեալ ըլլալու է ի պահու ալման: Կալուալոսի սոյն յօդուածին մէջ նշանակած է եղեր, որ մարմնոյն պրոման գործողութենէն յետոյ մահն հռչակուի:

— Չինական Շու-Բո լրագիրն, հանկաժ քաղաքին մէջ կատարուած գլխատութեան մը դէպքն կպատմէ սապէս: «Մեր գաւառաց աղքատիկ տեղերն սովորութիւն է որ երբ մարդ անկարող է ամուսնանալ, կամ կին մը ծախու առնելու ստակ չունի, կըրնայ մէկ քանի ամսոց կամ տարեաց համար վարձել կին մը, և զաւակն վարձակալին կողմանէն: Բայց կինը ստիպեալ է իրենց միութեան պայմանագրոյն վախճանէն ետքը իւր առջի ամուսնոյն վերագառնալ: Տան և ութ տարեկան կին մը, որ 13 տարեկան եղած ատեն ամուսնացած էր, ամուսնոյն ձեռք վարձու տըրուեցաւ և նոր ամուսնոյն ընտանեկան կեանքէն այնչափ ախորժեցաւ, որ պայմանագրոյն վախճանէն ետքը չուզեց իւր ամուսնոյն քով երթալ, որ կուզէր բռնութեամբ առնուլ: ասոր վրայ երկու սիրեցեալք որոշեցին իրենց թշնամոյն անձնատուր ըլլալ: և երբ սա եկաւ իրենց բարեկամութեամբ ընդունեցին զինքն, յարգեցին, խմբուցին և վերջապէս դանախով մը սպաննեցին զնա: Ոճիւր յայտնուեցաւ և ոճրագործք ի մահ դատապարտուեցան: Չինական օրէնքն կտրամադրէ որ ամուսնին սպաննող կինը չի կրնայ ուրիշ ուր պատժուի, որ մարմինն ողջ ողջ կտոր կտոր մանրել լսել է: Բայց այս սպանութեան այլօրինակ դիպաց պատճառաւ օրէնքը փոխուեցաւ, և երիտասարդ կինն պարզապէս գլուխատուեցաւ:

— Պուլլաքիոյ իշխանն ամսոյս 3ին Սոֆիա հասնելով հանդիսու ընդունուել է քաղաքապետին և ղեկավարական ու քաղաքական պաշտօնատարաց կողմանէ: Գիշերը լուսավառութիւն եղեր է:

— Ըստ Եսթրէլի Չէթինէի օտման հանդիսարան տեսնելով որ Գորտտաղի մէջ ղեկավարական շարժումք տեղի կունենան և նոր զէնքեր կտուրվին, բացատրութիւն ուղեր և պատասխան ընդունել է, թէ հին հրացաններն անպակ ըլլալուն պատճառաւ նորերն կընտրուին, և թէ՛ ղեկավարական շարժմանց պատճառն է զոյգ կենալ սահմանադրին վրայ ալպանիացեց յարձակմանց սովն:

— Գերմանական լրագիրը՝ Կամպէթիայի դարձեալ Գալիոյ նոտարարութեան գլուխն անցնելու գրոյցն հրատարակելու առթիւ՝ նորա գէմ կիտաին, և կյայտարարեն թէ Կամպէթիայ Սուրիոյ նահանգին նկատմամբ վնասակար գիտումներ ունի:

— Փարիզէն գրուած է, թէ Նիկիտական խնդրոյն Գալիոյ վերաբերեալ մասն բաւական փոխուած է՝ Լորտ Տըֆրինի Նիկիտոս երթալուն և ի Սուտան անգղիական տարանք գրկուելուն պատճառաւ: Թէ՛ սուտ մարդութիւն յաղթական ընթացքն միայն Անգղիոյ և Թուրքիոյ իրաւանց վնասակար չէ, այլ և ի ձեղապի Գալիոյ ունեցած ազդեցութեան կապտանայ: Թէ՛ ի Սու-

տան անգղիական տարանք գրկուելուն Անգլիէի մէջ նոր արշաւանաց սկզբնաւորութիւն մը կհամարուի, և չըկործուի որ Գալիա այս անգամ ալ չմասնակցի: և թէ՛ Ռուսիոյ կառավարութիւնն արդէն կաշխատի զԱնգղիա զբաղեցունել նոր խնդրով, և լորտ Տըֆրինի ուղեւորութենէն օգուտ քաղել ուզելով կառավարէ եղեր որ Գալիոյ Օսմանեան պատուիրակ մը, Աղեքսանդրի օսմանեան նաւատորմի մը, և սուտ մարդարէն զապելու համար Օսմանեան զօրաբաժին մը զըրկուի: Ի հարկէ ուշադրութեան արժանի է, թէ այսպիսի պարագայից մէջ իթէ երեք տեղի ունենան, Անգղիոյ կառավարութիւնն ինչ ընթացք պիտի բռնէ:

ԳԵՐՄԱՆԱՅԻ ՊԵԼԵՆՔՍԻ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԽՕՍՏԵՐԸ

Ժողովրդեան ազատութիւնը, լուսօրէնքներ հաստատելով և անոնց համակերպելով կըդառնայ:

Տեսնուած չէ երբեք անմիտ մը: որ լրջութիւն չիկզէ, և ճշմարիտ մաստուն մը՝ որոյ գէմքն խորշամուղ չըլլայ:

Երբ բան մը երգիծանել պէտք ըլլայ՝ պէտք է այնպէս խնայել, զայն որ լսողն կամ ընթերցողն ըսէ ինքնին թէ «ճշմարիտ է փան զի ընդհանուրն ուղղուած է, և մասնաւորապէս ինձ չպատկանիր»:

Քաղաքակրթութիւնը ծանրագիւն սեթեւեթ մը դարձած է այժմ:

Եթէ հարցուի ինձ թէ ո՞վ է այն զիւցաղն, որ կգտնուի աշխարհի վերայ՝ կպատասխանեմ թէ՛ նա որ երբեք սուտ խօսած չէ:

Երբ մարդ կանանց գործոց խառնըլի, կծագրուի ի նոցանէ:

Շատ մարդիկ միան ախանատ մը լարելով, մուկ մը բռնելով գոհ չեն լինիր, և կուզեն արջ մը բռնել, և արջ մը կուգայ գիրկնը կրննէ:

«Թող տուր, որդեակի իմ, ըստ ծնունդի հայր մը՝ իւր զուկին, որ փոքրիկ ճաղար մը բռնած էր, «թող տուր որ երթայ, և մեծցած ատենը բռնէ՛ զայն վերստին»:

«որդին զիս կաշխատի միշտ դանակ ու բռնել ճագարն վերստին»:

Խմտուուն մարդն չյուսահատիր: Երբ յոյսը դադրի, համբերատարութիւնը ձնաք կտանու:

Վարդկային ընկերակալութիւնը բարի չար, և անտարբեր մարդերէ կբաղկանայ՝ գծ բաղդութիւնը այն է որ անտարբերք մեծամասնութիւն կկազմեն:

Որոտրոն ու խաղամոն ծայրայեղ ժամաւաճառք է: սոքա կպայծանեմ ժամանակը՝ որ չվերականգնանար:

Պէտք է զիտնալ նախ, թէ տարիքն առած ամուրիք՝ չեղոք սեռին կկերարելին: Այս կարգի անձինք կնմանին թեկէ մը կախուած չորացուցեալ խնձորի՝ որ մարդ անկէ օգուտ մը քաղելն յաւաճ կիտտի:

Ոմանք ի սոցանէ՛ իրենց սուղ վիճակին ընդունելի պատճառներ կարելի է ունենան: Բայց այդպիսիք արդէն ամուսնութեան զգացում չունին: հիւրքէ է այդչափով ներկ իրենց, զանգագ մարդու մը՝ անկարելի է սիրել:

Ոմանք ալ պարտաւ կըլլան՝ իրենց

